

حیات

میانہ رانما میانہ... دیارِ دانا میری مہات قاتلم!...

ادارہ مرکزی :

آفیس : استانبول جلدستہ آفیس
معاونت امینہ کی داترہ

استانبول بورسی :

استانبول : پتہ عالی جلدستہ دستہ
ادارہ خافسی جلدستہ کی داترہ
تلفون : ۳۶۰۲

نوسری ہربرہ ۱۰ غرورہ :

سنہ لکی پوسٹ ایلہ ۵ لیرا
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونہ و اعلان ایشلری ایچین استانبول بورسی
مراجعت ایدیور
یازی ایشلرلک مرجعی آفیس مرکزدر

سای : ۱۱

آفیس : ۱۰ شباط ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

لسانم ، سلامم ...

لسانم قارشی اہمالکار لغز غالباً معروف
حدی جوق آشنی اولاجق کہ صوک کونلرہ
غزتہ و مجموعہ لردہ انک مہم بختلردن بری دہ بو
اولدی . حقیقہ ملی لسانمزی یک فناخیر بالایورز .
نعمانستز ونہ لزومسز بر آلائی اجنبی کملری
قونوشور کن ، یوزار کن انسانک قانی دو کدوراجق
برلاقیدی ایلہ ، قوللانوب دوریورز . مثلاً : یک اعلا
ہوا جریانی دیمک ممکن ایکن و شیمدی بہ قادر ہب
بویلہ دیمش ایکن باقیورسکز غزتہ نک بری
غریب دن بحث ایدر کن و قوران دہ رمدن چکنمہ بی
توضیہ ایدیور . ہر کسک بیلدیکی دیواراعلائی
یرتہ د آفیش ، دینور وونکلا کتفا ایدیہ یہ رک
د آفیشاؤ ، تصویر دہ لسانہ صوقولیور . یا اکلش
قوللانیلان اجنبی کملری نہ دیورسیکمز ، مثلاً
قابوتاؤ ... بو کملہ یی و قابوتاؤ شکندہ یازماہان بر
غزتہ بہ قادر تصادف ایدیور .

بولاقیدی یالکمز غزتہ لردہ ، یالکمز علی العادہ
مکالمہ لردہ انحصار ایچہ بور . ایشتہ انک بویوک
علم و عہدت مؤسسہ سی اولان دارالفنونک ادبیات
فکولتہ سہ مربوط ایکی مؤسسہ نکا - ملری :
تورکیہ دالتیو سہ ، تورقو لوزی ، مؤسسہ سی
ہیچ اولماز سہ دوغرو دن دوغرویہ تورکککلا
و تورکک ایلہ علاقہ دار برعلی تحریات مؤسسہ سہ
داهاتور کجہ براسم طاقتیلا مازمیدی ؟

صوکرا دقت بویورولیورمی ، لسانہ یالکمز
اجنبی کملر کیرمہ بور ، یاواش یاواش اداتلر
و قوللانیلہ قاعدہ لردہ کیریور : ... جسم

.. نیست ، .. لوزی ، .. لوزیک ، .. نیک ،
.. یوزار ... لاجقملری دانا شیمیدین
تورکجہ یہ بورونلری صوقدیور . ہلہ بعضاً نہ
غریب کملرہ تصادف ایدیور . ایشتہ برتنامہ سی :
کانیست ، کانجی دیمک اولاجق .

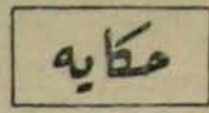
با فرانسزجہ بیلیمہ نلرک بعضاً بو مودا
یوزندن دوشدکری کولونج وضعیہ نہ دیرسکز ،
ایشتہ بونلرک انک پارلاق مثاللرندن بری : کچن
آیلردہ ازمیتدہ جیقان بر غزتہ اورادہ کی اورتا
مکتبہ مختلط تدریسات یاپیلما سی مناسبیلہ
معارف مدیرندن ستایشلہ بحث ایدر کن دلیہ رتہ ن
معارف مدیرمز ، دیور ...

تورکجہ من کوندن کونہ سادہ لہ شور
و کوزہ لہ شور . و بو کونکی حالیلہ بو کونکی
تفکر مزی تمامیلہ افادہ یہ آلوریش - لی بر آلت
حالی دہ آلدی ... یالکمز براز دقت ایچہ کدہ
اوق مغشوشیدن قورتارسق ، ظن ایدہ رم کہ
سوکلی دیلممز شیمیدی انک بویوک خدمتی
یامش اولوردق ... ہیچ اوزولمہ دن لسانمزہ
دولتور دیغمز یا بانجی کملر باری فلسفی ، علمی
وفنی تعبیر اولہ انسانک جانی یا نامایاجق ...
حالبوکہ صوک سنہ لردہ بیلشیق بیلشیق دیلرہ
دولاشان اجنبی کملرک یوزدہ دوقسانی تصلف دن
باشقارشیہ یاراما باجق معاسزلقلرد . بعضیلری
بو کچی کملرہ برین الملل باقتاسی یامش دیورلر .
کویا دقت بول ، د آباق طوی ، دینہ مزمش ، چونکہ
بو کملہ بین الملل قوللانیلان بر تعبیر ایش ... حالبوکہ
بونی دنیانک انک بویوک ملتارندن بری اولان آلمانلر
لسانلرینہ د فوس بال ، دیہ ترجمہ ایدہ رک
آمشلردر ، بو بین الملل لکدہ خاطر دہ طوتولما سی
ایجاب ایدن بر مہم جہت دہ بعضاً شکلا بر برینہ
بکمزہ یں کملرک ییلہ مختلف لسانلردہ آبری آری

تلفظ ایدیور کی در : مثلاً : Culture کلمہ سی بین المللدر ،
لاکن یالکمز معنی اعتباریلہ . (اودہ بدرجہ یہ
قادرینہ فرقلی اولق اوزرہ) ؛ یوقسہ بو کملہ یی
فرانسزلر د کولتور ، تلفظ ایدرلر ، انکیزلر
د کلچور ؛ آلمانلر ایسہ بونک ہم املاسی ،
ہم دہ تلفظی دہ کیشدیرمشلردر . مختلف ملتلر
آراسندہ املا و تلفظ اعتباریلہ ہیچ بر تحولہ
اوغرامادن قوللانیلان حقیقہ بین الملل کملر
بلکہ عشرات مرتبہ سی بولما یا جق درجہ دہ
آزدر . بز بویلہ بین الملل دیہ ہیچ فرقندہ
اولمادن لسانمزہ خالص فرانسزجہ کملری - ہم دہ
اصلی تلفظلرینہ دینی بر حاسبتلہ مربوط قالمق
شرطیلہ - دولدوروب دوریورز ... بو کیدیہ
اون اون بش سنہ صوکرا کوزل واصل
تورکجہ نک ، مع الاسف ، برنوع دلیغو آفراتقاہ
حالی آلماسی احتمالی جوق قوتلیدر .

یکی رفکری افادہ ایچین محتاج اولدیغمز کملہ یی
خالص تورکجہ اولارق یکیدن یا پامہ یورسق
باری بومقصد ایچین یاشایان برلساندن حاضر کملہ
آلماسق دہ مثلاً بوتون آوروپا ملتلرینک یابدقلمی
کچی لاتینجہ ، ویا یونا نچہ دن جذری آلق صورتیلہ
تورکجہ اداتلرک یاردیمیلہ یکی کملر یاسق
و تلفظلرینہ دہ دیلمزک آہنککہ اویدورسق
لسانمزک اصالتی قورومش اولوردق . ناصیل کہ
اسکیدن عربجہ دن کملر آلیرکن بویلہ یاپیوردق ،
عربلرک تصرفلرینہ ذرہ قادر اہمیت ویرمہ دن
عرب کملرینہ ایستہ دیکمز کی تصرف ایدیوردق
و بویلہ جہ یک اعلا بر آلائی یکی - و یالکمز تورکجہ دہ
قوللانیلما سی اعتباریلہ تورکجہ - کملر یامش دق .

لسانمزہ قارشی کوستر دیکمز بولاقیدی نک
بویوک بر اجتماعی تہدکسی اولدیغنی دہ اونو تمامالی یز
تورکجہ اسکیدن ایکی ایدی : د اوقومشلر ،

کرم چشمه‌سی

- باشی اولکی ساییده -

کویلو کیلیمی بره سردی ، تپسی بی قویدی
شاعری اوطورتدی و کندیس ده قارشینه چومه لیرکن :

— چشمه‌سی دیدی . اوقاحت ده بزده ..
— البته سزده ، هیچ بویله کوزل ، رمزلی
برشی بویله خراب ایدیلیمی ؟

— آه افندی ! بیلیمز سک بو « کرم چشمه‌سی »
بزه نه ایشلر آجدی .

— نه چشمه‌سی دیدک ؟
— کرم چشمه‌سی .

— پاکش اولاجق کویلو آغا . بونک آدی
کرم چشمه‌سی دکلکی ؟

— یووو
— !!!

— ناصل اولور افندی ؟ جدیدک یاپدینی
چشمه‌سی بیلیمز اولورمی ؟
— نه جدی بو ؟

— باقی سکا آکلایم بونک اولوشنی کچمشی :

بزه کرم اوغللرندن دیرلر . جنم بورالرده آغاق
ایدیمش . آدی کرم آغا ایمش . قیر سردارلری
بیله اوندن چکینیرلیمش . اویله ظالم ، مرحمتیز ،
الله قورقوسی نه در بیلیمز بر آدامش . هر نه ایسه نه
جاننه رحمت اولسون . وقتی ساعتی کلش . عزرائیل
کرام افندیتمز چاتمش . فقط اختیار بر تورلو جانی
تسلیم ایدمه‌میش . دوشکلری یورغانلری پارالامش .
اک سوکنده افندیتم ، عقلنه کلش ، سوک نهنه
وصیت ایتش ، شورایه بیلک قالینلغنده صوآقان
بر چشمه یاییلین دییه . پاره‌سنی ، وقفنی هبسنی
چیقارمیش ویرمیش ، اوندن سوکرا قولایقله جانی
تسلیم ایدمه‌میش . شیمدی بوجوارده هانکی خسته
قولای جان ویرمزه بوسودن برطاس ایچیرلرلر ...
کچن بیل قصبه‌یه ائی صولازم اولمش ، کشفلر کلدی ،
صومیزی کلدی ، آلدی ، بزه بوقادار قالدی . کویک
یارینه بیله اداره اتمز ...

— دیمک بوکرم ایله اصلینک چشمه‌سی دکل .

— نه دیبورسک افندی . ایسترسک قفا کاغدلریمزله

وقف کاغدلرینی کویستیم ، بو ، هر روم بیدی کوی کهیاسی
کرم آغا وقیدر . بزلرده کرم اوغللری دیرلر ،
حتی نیم آدیمی ده بابام کرم قویمش ...

شاعر یوقوندی . پنییر بوغازنده قالدی ، بال
داماغنه یاپیشدی و آغزینی ییچاق آچادی . دهلیزلری
مجهول برقانا قومیده فتری سونمش آدام وضعینده
ایدی . کویلو تپسی بی آلدی . قهوه کتیرمک ایچون
اوه دوغرو کیتدی . شاعر شیمدی هیچ برشی
دوشونه‌دن دوشونوبوردی . حتی اوکنه قادارکلن
برقاج کچی ایله برکوجوک چوبانی بیله ایلك جمله‌ده

کوره‌مه‌دی . نه‌دن سوکره آکلادی که کوجوک
چوبان داواری صوبه ایندیرمیش . نافدی ، چوبانک
کوجوک آیاغنک آلتندن قان آقییوردی .

— کوجوک ، نه اولدی آیاغکه ..

— هیچ ، چاقاق طاشلری کلدی .

— چاریفک یوقیدی ؟

— برنک واردی ، اونه‌کی تکی ییرتیلشدی .

— یکپسنی آله‌کا .

— اونی آغامه سوبله . بنده چاریق چاپوط

پاراسی نه آراسین ...

— آغاک سکانه ویربر ؟

— پنییر اکک .

— باشقا .

— باشقاسنی کندی یر .

— دیمک چوبانلقدن ممنون دکلک .

— پک کیفک وارسه کل سن چوبان اول

افندی .

شاعر قانقدی . کویلونک کتیردیکی ساده‌قهوه‌نی

نزا کتسزاک اولماسین دییه زورله ایچدی . وداعلاشوب

بورودی :

— ایشته شورادن افندی ، صاعده برکوی

ویرانه‌سی کوره جکسک ، اونک اوکنده کی یولدن

صایما ، دوغرو یورو ، سنی قصبه‌یه کوتورور . بر

ساعت وار یوق .. هایدی سلامته ! بزی اونوغما

افندی ...

شاعر اوزاقلاشیرکن کوجوک چوبان ، داوارینی

ایچه سسلی برشرقی ایله صولایوردی :

آسارلده نوزوم

قصبه‌ده کوزم

براز داما بویورسم

بکله واد سوزم .

کوجوک چوبان ، بویوک شاعرله آلائی ایدیوردی .

شاعر کچرکن چوبان کویککاری لاقید باقدیلر . او

میریلداندی :

— بونلر بیله حاولامغه نزل ایتیورلر ...

شاعریک مالاریانک بر نوعیدر . نوبنی غیرمعین

زمانلرده کلیر . شاعریکده ینه قافیه نوبنی کلدی .

قورو چایلره ، سیوری دیکنلره طاقیلا ییرتیلا

بورورکن ، آیاغنک نالچهلری کسکین طاشلردن

قیویلیجیلر چیقاریرکن اونک ینه شاعریک طوتی :

بونون کوی اولری تک تک قولوم قوئولریدر

لیقه صاجیلر آتچاق اجل چوجوقلریدر

— نه .. ی ! سوکرا ؟ دییه سویلندی .

سوکرا نه اولاجق ؟ هادی ایکی طشان قافیه داما

بولدم . هانکی باطاقانی قوروتاجق ؟ هانکی قورو

داله رنک وعصاره ویره‌جک ؟ ...

... اوه کچ وقت دوندی . عجب‌سی :

— بو آقشام مسافرلر وار ، دیدی . سنی

دویمشیر ، زیارت ایدمه‌جکلمش .. نهی ، کویلرده

نه کوردک باقلم .

— سری ...

قائمقام بک برشی آکلامادی بو جوابدن .

یکتنک یوزینه باقدی !

یاغمور

— ستاره سکا بویوک مزده وار قیزم .

کچ معلمه هنوز مکتبتندن دوشمیدی . قاپنک

یاندی که کوجوک اوداده کوزل ایچه سسیله یواش

یواش شرقی سوبله یوردی . بو اونک چوق اسکی

— مینی مینی برایک مکتب طلبه‌سی اولدینی کونلردن

قالما - بر عادتیدی :

آقشاملری اؤک قاپسندن کیرنجه چانطه‌سنی

طوب کچی هوایه آتوب طوتار ، شرقیه باشلاردی .

آرادن اون بش سنه یه یاقین زمان کچمیدی .

ستاره بویوک مکتب طلبه‌سی ، دها سوکرا آنامکتبی

معلمه‌سی اولمشدی .

~~~~~

— یعنی اثرلریکزی ...

بوسفر آکلار کوروندی :

— دیمک ۱۱ مترولق صاری صو کوروسنه

قادار کیتدک ، اعلا ، اونی تام اوچ آیده یاپدیردم .

اودونلری خالص قورو میشه‌در ، بوتون کویلولر

چالیشدی . رسنی ویره‌یمده اونی‌ده غرنه‌که یاز .

مسافرلر کلدی . داما اوینادیلر . سطرنجده

مال مدیری مجلس اداره‌دن حاجی افندی‌نی مات

ایتدی . قونیاقلی ویشنه شروبی ایچدیلر و مکتب

معامنک علییه بر مضبطه مسوده‌سی حاضرلادیلر .

... شاعر دورمادی ، ایکی کون سوکره

تیره‌نه آتلائیجه استانبوله دوندی . حیدرپاشا غارینک

مرمر باصماقلردن باشلایان صاغر اوغولتو قراختا .

نده‌کی کوشه‌سنه قادار چوغالدی ، قولاقلرینه ،

سینیرلرینه دولدی ...

— آقشام شف شف شف ...

— آقشام شف شف شف ...

— قاپی آل ! دوشش .. آلتی اون آلتی بکرمی

ایکی ، قووارته بکرمی آلتی ، اوچ داما بکرمی

دوقوز . . . بکا بر ناریکله . برطاش آلکز ، شارق

شارق دامه ! کاشف افندی بر زار کوندیر ! بکا

بر اصفهان . . . درت جای بورایه . . . آقشام شف

شف شف . . . وای شاعر ! خوش کلدک ، نه

وار نه یوق کویلرده ، نه‌لر کوردک باقلم . اطرافنه

طریلانیدیلر . بو بونالمش انسانلر هپ بر آغیزدن

تکرار ایدیورلردی :

— نه‌لر کوردک باقلم ؟

— حقیقتلر کوردم .

— ناصل حقیقتلر ؟

— تعریف ایدیله‌من حقیقتلر . کیدرسه‌کز

آکلارسکز .

— بر دسته کاغد کتیر !

— ناریکله‌می تازه‌له !

— به‌نالتیدن جکدیکی حالده دیرکه چارپدی .

— علی بک دون آقشام کوفه‌لکمش ..

— آقشام شف شف شف .....

— سوک -

آقا کورموز

هر او کی اونلرک آوی ده بویوک عماره نك مصیبت و ماملرندن حصه سنی آلمدی . مشهور بر دعوا و کیلی اولان باباسی حربك ایلک سته سنده اولمش ، ایکی سته سوکرا بویوک قاردهشی قاققاسیاده شهید دوشمشدی . مملکتده ایش بولامایان کوچوک قاردهشی سته لردن بری مصرده ایدی . اوراده برأسکی بابا دوستنك تجارتخانه سنده چالیشوردی .

بیک ناز ایچنده بویون شیاریق ، نازی ستاره بوکون آنا مکتبی معلمه سیدی . اختیار و خسته لقی آتیه سته باقاییلمك ایچون صباحدن آقشامه قدر آلی به یاقین مینی مینی یارامازك قهری چکیوردی . بوانقلابر البت اونك روحی ده چوق دکیشدر . مشدی . فقط بوکارغما او آسکی نشته وجو جوقلغنی بیراقایور ، قایدن کیرر کیرمز شرقیسته باشلا یوردی . مودت خام قیزینك سنی چوق سور ، دائما طانیل بر حزن ایله دیکلردی . چونکه بوسس اونی برقاچ دقیقه ایچون آسکی کوزل کونلرینه کوتوروب کتیرپردی .

مردیون اینوب چیقمنده کوچلک چکیدیکی ایچون ستاره بی دائما یوقارده کی اوداسنده بکاردی . فقط بو آقشام اوکا ویریله جک مهم بر مژده سی واردی . یاواش یاواش آشاغی ایندی ، قیزینك مکتب دونوشنده شرقی سوبله یه رک صوبوندیکی کوچوک اودانك قایسی آجدی .

§

— ستاره سکا بویوک بر مژده وار قیزم ... اختیار قادی سوزنی بیره مدی ، کوردیکی شی قارشینده دیلی طوتولدی .

ستاره دکزدن چیقمش کی تپه دن طیرناغه قدار صو ایچنده ایدی . سیاه صاجلری پوزینه ، بوننه ، اینجه آلیسه لری وجودینه یایشمشدی . جورا پلرندن ، اسقار پیلرینك اوچندن چامورلی صولر صیزیوردی . فقط اوینه نشته سنی بوزمه لزوم کورمه یور ، دولابدن چاماشیر جیقار برکن شرقی سوبله مکه دوام ایدیوردی . آتیه سنی کورونجه بردن بزه صوصدی :

— مژده می ؟ نه مژده سی آتیه ... مودت خام سوبله جکنی اونوشمدی .

— ستاره نه اولدک ؟ بو نه حال ؟ دیبه تلاشلا یوردی .

او ، صبر سز قلله عجله عجله :

— اهییتی یوق ... یاغموره طوتولدم ، دیدی ، سوبله سه که آتیه ... مراق ایچنده براقدک بنی ... اختیار قادی تیره که لریله اوکا یازدیجه چالیشور ، چاماشیرلری قاریشدریوردی :

— چابوق ... چابوق ... آمدلی جوجوق ... خسته اولاجقسک ...

ستاره قهقهه لرله کولمکه باشلادی :

— تلاش ایتمه آتیه ... فرض ایت که دکزه کیردم ... چاماشیرلری بوس بوتون آلت اوست ایدیورسک ... شیمدی مژده بی سوبله ... یوقسه والهی کینه م ... بویه دورورم ... اوموزلرینه ، کوکسته یایشمش الیه لرله آتیه سنك

قارشینده برهیکل پوزی آلیور ، بیاض دیشلری کوستره رک کولوبوردی .

فقط اونك فضله متأثرونلاشلی اولدیغنی کورونجه بردن بره بوننه صاریلیدی ، عجله عجله یاناقلری اوپدی : — بکی آتیه ... بکی ... کوره جکسک بر دقیقه ده تمامیه قورونوب کینه جکم ... فقط سنده بکا مژده بی سوبله ...

ستاره چاماشیر دکیشیرکن آتیه سی آکلاغمه باشلادی :

— مصردن مکتوب کلدی ... قارده شکک بر جوجوغی دوغمش ... کوکسکی او حمام حاویلسیه قورولا ، اوغوشدور ستاره ...

— آتیه ... دوام ایتسه که جام ... ارککمی ، قیزی ؟

— قیز ... آسنی لمعان قویملر ... ناصل اولدیده بو قدار ایصلاندک ...

— آتیه ... الله عشقنه براق بنی ... مکتوبی آکلات ... دیمک بن شیمدی خاله اولدم ... آتیه کوزل ... نه کوزل ... بازیق کورمه یه جکم که ...

§

آکلامق صیراسی نهایت ستاره یه کلدی :

— کوچوکلری کزیمکه کورتوردم آتیه ... هوا اوکلن اولیه کوزل ، اولیه کوزلیدی که ... مدیردن اذن ایستدم . « قارشیکی چاییرده بر آرز دولاشیر ، کلیرسکز » دیدی ... اورتالقی ییشیللشمش ، چیکده ملز آجیلمایه باشلامش ... کوچوکلر « نه اولور معلمه خام ، ده اکیدلم » دیوردی . ذاتا چاییرک بر طرفنه باشی بوش آتلی صالیور مشلر ... او بر طرفنه آسپور جیلر طوب اوینایور ... کوچوکلرمدن برینك قضایه اوغراماسی محتمل ... حاصلی چاییردن چیققد ... یول کنارلرنده آجیلش چیککلری طوبلایه رق ایلرله مکه باشلادق ... فرقنده اولامشم آتیه ... او قدار فضله یورومشز که ... — آه ستاره ... سن هیچ عقلانما یاجقسک ... حالبوکه سکا قرق بو قدر جوجوق تسلیم ایتملر ... — آتیه جکم والهی بونلری بن ده کندی کندیجه سوبلدم ... « فرقنده اولادن برخیلی یول کیتمشز » دیمک بر معلمه ایچون عفو ایدیلر قباحث دکل اما ایشته اولدی ... نه یابالم ...

مع مافیہ بنم ده بویوک بر قباحتم وار ... قارش تپه لردن دوغرو یاواش یاواش اوستمزه کلن قارا بولوطکده فرقنده اولامشم ... بردن بره باشمزدن آشاغی بر شدتلی یاغمور بوشانماسین می ؟ یاوروجقلم شاشیردیلر ... آغلاشوب باغیریشمغه باشلادیلر .

برکن ویرسین بر ایکی دقیقه ایلمیزده چانیسی قالمش بوش بر قیز قهوه سی واردی . بویوکلر اورایه قوشوشدیلر . پک مینی مینلری ایکیشرا یکیشر قولتوقلریمک آتیه صیقشدره رق قوشه قوشه چایینك آتیه کوتور یور ، سوکرا باشقهرنی آلتی ایچون کری دونوبوردم . بو اوپون کوچوکلری پک اکلتدیرمشدی . بن اورادن اورایه قوشارکن یارامازلر اولیه باغیریشوب کولوشوبورلردی که نهایت خیلی ایصلانمش اوله رق کندم ده چایینك آتیه کیردم .

قوشمقدن تقسم طیفانمشدی . بوانشاده کوچوکلرمدن ایکینك آکسک اولدیغنی فرق ایتمه می ؟ عتلم باشمدن کیتدی ؛ دلی کی طیشاری فیرلادم . « جیل ، جیل » دیبه هایقیره رق یاغمورک آتیه دورت دونوبوردم . بونلر بش یاشنده ایکی ایکیز قارده شدر . بابالری یوقدر . آتیه لری خسته خانه ده در . تیره لرینك یاننده اوطورورلر ، فقط قادینجیز کوندوزلری ایشه کیتدیکی ایچون اونلری مکتبه بیراقیر .

جیل ایله جیله بی کیمسه سز اولدقلری ایچون اوتیه کی جوجوقلردن فضله سوهرم ، اونلره معلمه کی دکل آتیه کی ، دادی کی باقارم . حتی مدیر و آرقاداشلرم بکا - سن هر شیشی ترس یاپورسک ... محله مزده کی بویوک ذاتلرک جوجوقلری اهل ایدوب اونلره اوغراشورسک ... بو عادتا دلیک ... دیبه بکا داریلرلر . هر نه ایسه اوچ بش دقیقه اورایه بورایه قوشمقدن سوکرا ییشلری بولدم ... یول کنارنده بر جوقوره کیرمشلری . قورقودن آغلامغه بیه جسارت ایدمه یورلر ، بربرلینه صیم صیق صاریله رق تیره شویورلردی ؛ چایلاق طاووق قاپار کی جوجوقلری یاقالادم ، چایینك آتیه کتیردم ... صیر صیقلام اولشلردی ... مطلقا خسته لانا جقلمز ، بلکه ده اوله جکلردی ... اونلری بو حالده بیراقامازدم ... فقط اللهک قیرنده نه یابارسک ... ؟ هان پالطومی چیقاردم . برچکیشده اورتاسندن ایکیه آیردم . بر پارچه سته جیلی ، اوتیه کنه جیله بی صاردم ... یاغمورده ذاتا خفیفله مشدی ... هان یوله دوشدک ... کوچوک قافله مزک دونوشی کوروله جک شیدی ... بن صاچم باشم آچیقدی ... خریستیان قیزلری کی آرقامده بلوزمله طلبه مک آراسنده قوشوبوردم ... آغلایاجق کی بر حالده ایدم ... فقط بن کندیگی بیراقیرسه م کوچوکلرک حالی نه اولوردی ... اونك ایچون متادی کولوبوردم ... حتی جوجوقلری بر مکتب شرقیسی سوبله مکه تشویق ایتدم ... یوله بزه تصادف ایدن انسانلر قهقهه ایله کولوبورلردی . آراباجی قیلیقی برکنج آلایه باشلادی .

— اوغولوم بونلر بزم اولادلریمز ، قارده شلریمز صاییلر ... آدم اولسه ک بویه کوله جککه یاردیم ایدرسک ، دیدم .

بو کنج کوروندیکی قدار فنا برانسان دکلش . — یایلاجق برشی وارسه سوبله ده یابالم خام آلا ؟ دیدی .

— ها سوبله یوله کل . هان قوجاغنده کی ایکی جوجوقدن برنی اونك قوللرینه طوتوشدیردم ... ذاتا مکتبه بش دقیقه لقی بریول قالمشدی ... مودت خام قیزینك خسته لانا سندن قورقوبوردی . اونی یاری زورله یاتیردی . آیاقلری خار داللی صویه صوقدی ، بیه زورله اخلامور ایچیردی .

§

ستاره ایرته سی صباح خسته اوایندی . کوزلری قیرمزی ، سسی قیصقیدی . کسک کسک اوکسو ریبوردی . آقشامه دوغرو آتش بوس بوتون آرتدی وکنج قیز صایقلامغه باشلادی .

معلمه شدنی بر ذات الرثه کج بردی. اونی قومشولرندن
بر متقاعد عسکری دوقنوری ندای ایدیوردی .
خسته لک اون اوجونجی کونی دوقنور بر قواسولنا .
سیونه احتیاج کوردی، فاکوته معلملرندن بر آسکی
آرقاداشی کتیردی .

اوزون بر معاینه دن سوکرا مودت خانه بر آرز
ترددی بر لسان ایله : شیدیکلک بچمش اولسون خام
افندی! دیدیلر، فقط جکرلر بر آرز ضعیف ...
خسته لک بر زمان استراحت، حتی کوچوک بر هوا
تبدیلنه احتیاجی وار ... مراق ایتمه ییک ... بک
اهمیتی بر شی دکل ... هن حالده بر زمان مکتبه
کیتنه ملی .

§

ایرته سی صبح غریبه لرده شویله بر حوادث
اوقونودی :

« ... مکتبی آنا صنی معلملرندن ستاره خاعک
بر مکتب تفری ائسانده تتر قاعده جلیله ته مخالف
اوله رق باشی آجیدنی ویا لکزیونکلده اکتفا ایتمه رلک
آجیق صاجیق بر حالده دولاشدنی و او باشان کروهندن
بر کیمه یی رفاقته آلدنی کوروله رک معارف نظارت
جلیله ته اخبار ایدلش و کرک شریعت مبعجله مزاحکامی،
کرک معلمه لک وقار و حیثیتله غیر قابل تألیف اولان
بو ناچا احوال سیله ستاره خاعک سلک جلیل معارفده
استخدام ایتمه مک اوزره عزل و اخراجی نظارت
جلیله دن معارف مدیریتنه اعمار ایدلشدر . »

رئس نوری

یکی کتابلر

نورک انقوبلی [۱] . — جلال نوری بکک
اورتا قطعه ده ۳۹۷ صحیفه یی احتوا ایدن بویکی آری
« انقلاب تاریخمزک نیرکی نقطه لرینی کومرتمک »
مقصدیله یازیلشدر . محتواسی شو فصللره آیرلشدر:
مقدمه ، محیط ، عرق ، زمان ، مدنیت ، غرب
مدنیتته تعریضات ، غرب ایله شرق آراسنده
عنائیلیق ، ابتدای و اتباعی مدنیت ، فکری
استحضارات ، یکیلکلر ، اسکیلکلر ؛ لسان بختی ،
عنائیلجه و تورکجه ، الفبا مسئله سی عرب و لاتین
حرفلری ، صرفانه دأثر ، ادبیات حقنده ، معاشرت
حقنده ، نفوس ، بر آرز اقتصادیات ، جهان بحرانی
حاشیه : سرمایه و سنی ، مخالف فکرلر ، بعض
تطبیقات ، صوک فصل ، لاحقته : لسان حقنده ،
لاحقه : مدنیت حقنده ، لاحقته : اوج عمومی انقلاب ،
اقتصادی انقلاب ، ادبیات و بدیعیاتده انقلاب ،

[۱] محوری : جلال نوری . ناشری : سمیع لطیف ،
مبولت کتبخانه سی ، استانبول باب عالی جاده سی

دینی انقلاب . بر ده سلیمان نظیف بکک تقریش
مکتوبی .

طاطلی بر مصاحبه لسانیه یازیلش اولان بو آری
باشدن نهایتیه قادار ممکن اولدنی قادار دقتله اوقودق .
نهیجه ده ، اعتراف ایدلم که ، تورک انقلابی حقنده بر شی
اوکریش اولماق . کتاب انسانده ، داها زیاده ،
« مستعار » بر غرب روحنی (مانشالنه) ایله
یازیلش بر اثر انطبای بر اقیور . غالباً جلال نوری
بک بو کتابی ایله شیدیدی به قادار مختلف اجتماعی
و تاریخی مسئله لره دأثر نشر ایتدیکی فکرلری یکی
شرائطه کوره تصفه ایتک ایستمش . اثرده شرق
عائد سطرلر نه قادار مبالغه لی بر ذمی احتوا
ایدیورسه غربیه عائد اولانلرده او قادار سطحی
مدخلردن تشکل ایدیور . مثلاً : ۲۰۴ نجی صحیفه ده
شو سطرلری اوقیورز :

« شرقده منقرض بر صنعتک لک تورک ایزلرینه
(اطالانه) تصادف ایدیملکه برابر ، صنی نفایس
کوره سیورز . اسکیدن ده بویله بدایع یوقدی .
حالبوکه (رونه سانس) دورنده ، آوروپاده
کوزلشمک بر عمده تشکیل ایدهردی که بو اعتبار
طباییده خیلدن خیلجه ایجلمشدر . نفیس بر
بنا ، مزین بر جبهه محتم بر معبد ، منجم ستونلر
و رواقلر ، دلشین خیابانلر ، قورولر ، باغچه لر هیکلر
و آبدلر ... » ده نیور . شرق بو درجه بداییدن
محروم تلقی ایتک ، بزه ، اولور اولماز غربیلک بیل
یا بامایاجتی بر ایش کی کورونیور . مشهور انکلیز
بدیعیاتچی راسکین لک فکرینجه دنیا ده ایکی معماری
بدیعه سی وارمش : بری غربیه و ندیکک « سان
مارقو » سی ، دیکری شرقده ، هندستانده بر تورک
آبده سی اولان « تاج محل » . تاج محل یالکزیوناسی
اعتباریله دکل باغچه سی ، اطراف ، حوضلری و یوللریله ده
بدیعی بر آردر . و هندستانده داها بر جوق بویله
بدیعه لر واردر . بلکه اوزاقلنی دویسیله جلال
نوری بک بونلری بردن بره خاطر لایامامشدر ؛ فقط
هر کون ایچنده یاشادنی استانبولده ابدیاً افتخار
ایدیسیله جکمز بدیعه لری نه دن انکار ایتدیکی
آکلامق قولای اولماور .

غربیه کی عمومی نظافات مسئله سنه کلنجه : بوده
(رونه سانس) ه اینه جک قادار اسکی بر تاریخه
مالک اولماسه کرک . معروف انکلیز رومانچیسی
دیکنز آمریقا نوظلرنده اون دوقوزنجی عصرک
اوزتارلنده نیویورک لک بویوک جاده لرنده « برود
و دی » ده دوموز سورولری کردیکنی قید ایتشدر . [۲]
طببق بو کون چینک بعض ایجری شهرلرنده اولدنی
کی . آمریقا شهرلری اینه تیزلکده دأثما برنجی
ایدیلر و حالاده اویله درلر . بو مسئله لرک شرقیلق
و غربیلق ایله بک علاقه سی اولماسه کرک . بو کون
بیله ایتالیانک جنوب شهرلری هر هانکی بر شرق
شهری قادار ییلسدر .

[۱] اون بدلی عصرده بیله غربیه بعض بویوک شهرلرنک
بره لانی و لرنک تاریخنده اوقونایلیق .

نورده : ده ق میله دن ۱۹۲۵ . طببی ، صحیفه ۳۹۲ .

اثرده حقیقی معناسیله آنجاق « تناس » ایدیلن
بختر حقنده بک سطحی تدقیقلره استناد ایدن بک
قطعی حکملرده وار مثلاً : لسان بخترلی کاملاً بویله .
هله لاتین حرفلری تابلوسی او قادار محله ترتیب
اولونش و او قادار اکسک بر شی که . . . . .
تورکجه یی بونلرله یازمقدن ایسه قره مانلیلرک سابق
« آناتولی » غرنه سی کیی روجه حرفلره یازمق
داها ایی اولاجق . محقق که او حرفلر لسانغزی
جلال نوری بکک الفبا سندن جوق داها صحیح
یازایلیر .

لسانلری قطعی بر حدودله قدمه قدمه ، یکجهاتی،
لصوق ، انحنائی صنفلرینه آیران بر نظریه یه لزومندن
فضله قیمت و بریش کیی کورونیور . هله هنوز
ائبات ایدیلمه مش اولان بر مسئله یی مثبت فرض
ایدهرک ، بو قدمه لری لسانلرک بر تکامل مرتبه سی
عد ایتک فضولی بر ادعایه بکزه یور مثلاً جلال
نوری بک ، صبق صبق بحث ایتدیکی انکلیزجه یی بو
صنفلردن اوجنجه یه ادخال ایدیور ، ناصل که بو
تصنیق وضع ایش اولانلرده اویله یا عیشلردر .
حالبوکه موده رن انکلیزجه بونلردن هیچ برینه ادخال
ایدیلمه بجهک درجه ده اوج صنفدن هر برینه عائد
خصوصیتلره مالکدر . و هر لسان آرز جوق هم
یکجهاتی در . هم لصوق در ، هم ده جلال نوری بکک
ترجمه سیله - « انحنائی » در . بو مسئله سطحی
مطالعه لرله کیلوب آتیلاجق درجه ده بیسط دکلدنر .

سوکرا بعض مهمل افاده لره تصادف ایدیور .
مثلاً ۶۸ نجی صحیفه ده « وقتیله خرستیانلرک بر
(سقولاستیق) لری ، دیپسز بر علملری واردی »
دینیور « سقولاستیق » هر کس بیلرکه بر « علم »
دکل ، بر اصولدر . آلمانلر لاتین حرف قوللانمایان
ملتلر آراسنده صاییلش ، حالبوکه آلمانجه لک یا کلش
اولارق « غوتیک » دنیلن یازیسی ده لاتینجه یازینک
بر خصوصی طرزیدر .

« تورک انقلابی » کتابنه بزه لک مناسب اسم
ابراهیم حقنک اثر معروفندن اقتباس ایدی لک صورتیله
(انقلاب معرفت نامه سی) اولوردی (معرفت نامه یی
آنسیقلوپه دی مقابلنده قوللانیورز) . حقیقه بو کتاب
نه الفبائی ونه ده منطقی بر تصنیفه تابع اولماقله برابر
انقلابلر حقنده کوچوک چاپده بر خلق آنسیقلوپه دیسی
در . ایچنده انقلابلرله اوزاقلدن یاقیندن هر هانکی
بر صورتله مناصبتدار اولایله جک هر مسئله مختصر
مسورقه ده موضوع بحث ایدلشدر . بو اعتبارله ،
عندی حکملرندن صرف نظر ایدیلرسه ، خلق ایچون
فائده لیدر . و لسانی ستاده و اکلتد برنجی اولدنی
ایچون طاطلی طاطلی اوقوناییلرده ؛ لاکین قولایلیجه
هضم اولوناییلر می ؟ . بو جهت اوقویاجقلرک دماقلرینه
تابعدر .

ع

مدیر مشول : محمد امینی
استانبول — ملی مطبعه